

EU:s direktiv om Corporate Sustainability Due Diligence – Sverige bör agera i linje med internationella ramverk

Inspel från svenska företag i samband med triologförhandlingarna om CSDDD

För över ett decennium sedan antogs FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, vilka även inkorporerats i OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Dessa ramverk etablerar en global och gemensam standard för företags ansvar att respektera mänskliga rättigheter. Företag världen över applicerar idag dessa ramverk i sitt dagliga arbete med att adressera negativ påverkan i sina värdekedjor, och därmed stärka skyddet för mänskliga rättigheter och miljön.

Utvecklingen på EU-nivå, med framtagandet av Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) är ett välkommet och avgörande steg för att säkerställa att existerande globala ramverk implementeras konsekvent. Direktivet har potential att etablera en gemensam spelplan för företag, samt säkerställa att negativ påverkan motverkas. För att detta ska bli fallet är det avgörande att direktivet baseras på existerande ramverk, och använder sig av etablerade definitioner och principer för hur företag tar ansvar för att respektera mänskliga rättigheter och miljön.

Definitionen av "human rights due diligence" i enlighet med FN:s vägledande principer och OECD:s riktlinjer, återfinns redan i en rad EU-direktiv och förordningar, inklusive Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), och Taxonomiförordningen. CSDDD bör följa den här utvecklingen och därmed säkerställa harmonisering inom EU.

Vi, de undertecknande företagen, välkomnar CSDDD och vill särskilt fästa vikt vid följande punkter som avgörande för den pågående triologen:

1. **Använd etablerade definitioner och basera kraven på existerande ramverk.** Företag arbetar redan idag aktivt i linje med FN:s vägledande principer och OECD:s riktlinjer. CSDDD bör inte skapa egna definitioner av företags ansvar att respektera mänskliga rättigheter, utan implementera de tillvägagångssätt som redan existerar och som företag baserar sitt hållbarhetsarbete kring. Att introducera egna och nya definitioner kommer endast leda till onödig administrativ börda då företag kommer behöva förhålla sig till avvikande, och i vissa fall oförenliga, begrepp i redan etablerade internationella ramverk och direktivet.
2. **Riskbaserade due diligence-krav.** Ett riskbaserat tillvägagångssätt är centralt i existerande ramverk. Med detta menas att företag prioriterar risker i värdekedjan baserat på hur allvarliga dessa risker är. På så sätt fokuseras varje enskilt företags due diligence-åtaganden där de kan göra störst skillnad, samtidigt som ansvaret tydligt definieras och avgränsas.
3. **Kraven ska täcka hela värdekedjan, samtliga sektorer och företag.** Företags ansvar att respektera mänskliga rättigheter inkluderar risker inom den egna verksamheten, risker i leverantörskedjan, samt risker i kundledet. För att säkerställa en jämn spelplan och att samtliga risker adresseras är det avgörande att inte begränsa ansvaret till endast ett avgränsat led i leverantörskedjan, eller exkludera vissa branscher och typer av företag. Samtliga företag i en värdekedja har ett ansvar att motverka negativ påverkan. Kraven måste därför omfatta hela värdekedjan för att vara effektiva.
4. **Due diligence-kraven bör säkerställa att företag fokuserar på egna aktiviteter och hur dessa påverkar mänskliga rättigheter i värdekedjan.** Med detta menas att företag behöver analysera hur deras affärsmodeller, inköpsmetoder, strategier, säljprocesser etc. i sig ökar eller minimerar risker i värdekedjan. Det är även centralt att företags due diligence-processer fokuserar på långsiktighet och samarbete med affärspartners och intressenter i värdekedjan. Kontraktuella krav och revisioner kan vara en viktig del av företags due diligence, men bör ske i kombination med andra åtgärder och inte användas som ett sätt att lägga över det egna ansvaret på affärspartners.
5. **Basera ansvarsutkrävande på etablerade koncept kring företagsansvar.** Utkrävande av ansvar, när negativ påverkan faktiskt sker, är en naturlig del av ett effektivt direktiv. Det innefattar såväl administrativa åtgärder som civilrättsligt ansvar. Civilrättsligt ansvarsutkrävande behöver dock vara förutsägbart och tydligt avgränsat. För att uppnå detta bör direktivet inkludera etablerade definitioner av hur företag kan vara involverade i negativ påverkan, i enlighet med FN:s vägledande principer. Med detta menas att ansvarsutkrävande avgörs av huruvida ett företag "orsakar", "bidrar" till, eller "står i direkt samband" med negativ påverkan. EU-parlamentets och Rådets positioner innehåller skrivningar i linje med detta.
6. **Due diligence kraven bör uppmana till och premiera transparens.** Effektiv due diligence bygger på transparens. Med detta menas såväl transparens vad gäller hur företags värdekedjor är uppbyggda, samt transparens vad gäller vilka risker är allvarligast, var i värdekedjan dessa materialiseras, samt hur företag motverkar riskerna i praktiken. CSDDD bör premiera företag som är transparenta med dessa frågor, och motverka att företag med icke-transparenta värdekedjor indirekt undkommer ansvar. Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) är redan antaget och etablerar rapporteringskrav i linje med existerande internationella

ramverk. För att säkerställa harmonisering bör due diligence-kraven i CSDDD vara i linje med det företag behöver rapportera enligt CSRD. Avvikande definitioner och omfattning kommer endast leda till ökad administrativ börda.

Som företag uppmanar vi Sveriges regering att driva dessa frågor i triologprocessen och därmed säkerställa att CSDDD blir ett effektivt direktiv som bistår ansvarsfulla företag, leder till att risker motverkas i praktiken och att respekten för mänskliga rättigheter och miljön stärks i globala värdekedjor.

Vänliga hälsningar,

Arvid Nordquist

Axfood

Ericsson

ICA Sverige

IKEA (Inter IKEA Group och Ingka Group)

Lidl Sverige

Luleå Lokaltrafik

Menigo Foodservice

Open Air Group

Soltech Energy

Systembolaget

Telia Company

Volvo Cars Group